

XXVIIè Congrès Internacional de Geografia, Washington DC, 1992

Mireia Baylina i Ferré

Résumé / Abstract / Resumen / Resum

Du 9 au 14 août 1992 s'est tenu à Washington DC, le XXVIIème Congrès International de Géographie organisé par le US National Committee for Geography avec la collaboration de l'Union Géographique Internationale. Le congrès a organisé un vaste programme d'activités scientifiques et sociales au sujet de «La géographie c'est la découverte» avec le but d'approfondir dans la recherche des processus déclenchés par la rencontre entre le Vieux et le Nouveau Monde mais aussi avec la volonté d'offrir une vision globale de la Terre.

* * *

The XXVIIth International Geographical Congress was held in Washington DC, from 9th to 14th August 1992, organized by the US National Committee for Geography in collaboration with the International Geographical Union. Under the heading of «Geography is discovery» the basic objectives of the Congress were to increase understanding of the processes generated by the reencounter between the Old and New World, and to offer an overall view of the Earth. An extensive programme of social and scientific activities was organized.

* * *

Durante los días 9 al 14 de agosto de 1992 se celebró en Washington DC, el XXVII Congreso Internacional de Geografía organizado por el U.S. National Committee for Geography en colaboración con la Unión Geográfica Internacional. Bajo el lema «Geografía es descubrimiento», y con el objetivo genérico de profundizar en el conocimiento de los procesos generados por el encuentro entre el Viejo y el Nuevo Mundo y ofrecer una visión global de

El quart gran apartat fa referència a les «Necessitats, mancances i drets humans», o, el que és el mateix, el tractament de les qüestions relatives a la supervivència de l'ésser humà i a la qualitat de vida. Les nombroses comunicacions dedicades a aquesta temàtica van abordar tant els aspectes més conceptuals i les seves variacions culturals i històriques (el desenvolupament sostenible, els enfocaments d'equitat i eficiència, etc.), com aquells més materials relacionats amb l'accés i el control de la terra i de l'habitatge, o la producció i distribució d'aliments, sempre en una escala variable que arriba fins i tot a l'àmbit comunitari, domèstic i individual. No hi podria faltar un apartat dedicat a les polítiques i programes governamentals i extragovernamentals per a satisfer aquestes necessitats, mancances i els drets humans identificats, i un èmfasi en la conveniència que l'educació multicultural inclogui l'ensenyament de qüestions relacionades amb el sexisme, el racisme i els drets de les persones.

«L'ordre polític i el canvi» és el títol del cinquè bloc. Es tracta ara d'analitzar les causes i les conseqüències a nivell internacional de l'ordre polític i del canvi, col·locant el món polític en els seu context històric, cultural, social i econòmic. Les sessions van considerar els processos i patrons a escales diverses: des dels nivells internacionals (relacions interestatals), fins els comunitaris i individuals, passant per les nacions-estat i l'estat local. Es plantejà especialment la importància del lloc i de l'organització espacial per a la comprensió de la dinàmica d'aquests processos i patrons polítics.

El sisè gran apartat tracta de la «Posició i l'estat de la geografia» des d'una doble vessant que interrelaciona els corrents teòrics i epistemològics en la geografia contemporània i camps afins i l'estat de la geografia en qualsevol tipus d'institució. En aquest apartat es pretén elevar el discurs geogràfic amb la discussió sobre els conceptes, mètodes i enfocaments de la geografia, estimular el diàleg amb els erudits de les disciplines properes, així com avaluar els punts forts i els no tan forts de la disciplina i la seva posició en les institucions (escoles de diferents nivells, centres d'investigació, organismes oficials, acadèmies científiques etc.). El contingut d'aquest bloc posa de manifest la importància d'un coneixement intel·lectual basat en la interdisciplinarietat, ja no només de la geografia amb la resta de les ciències socials, sinó amb l'ampli ventall de ciències naturals i aplicades.

Finalment, l'apartat setè tracta el tema específic del món occidental abans i després de Colom. Sota l'epígraf d'«El descobriment de nous mons», es pretén avaluar les transformacions mediambientals i humanes dels paisatges i les societats del Vell i Nou Món, així com els models econòmics, polítics i socials que han sorgit des d'aleshores.

Com es pot veure, es tracta d'un programa molt extens i ambiciós, tant des del punt de vista dels continguts com del seu tractament. De la seva lectura (exercici que recomanem), i de l'assistència i participació a algunes de les sessions, en destaquem especialment la pluralitat temàtica i la integració dels continguts, la qual cosa afavoreix

una anàlisi interdisciplinària i plural, sense qüestionar la identitat de la geografia, i el tractament exhaustiu de problemàtiques globals i actuals que emfasitzen la idea de la diversitat i del canvi. Però molt particularment cal remarcar l'èmfasi en alguns temes clau, presents tant en el programa tècnic com en les sessions plenàries, els simposis i els grups de treball. Ens referim bàsicament a la qüestió mediambiental (una lectura ràpida dels encapçalaments de les sessions de treball confirma la insistència en aquest tema) i a la dimensió del gènere, introduïda en tots els blocs temàtics i present d'una manera explícita en moltes de les ponències, i no únicament en les de caire més social. Precisament l'anàlisi de molts temes sota la perspectiva mediambiental explicaria, en part, l'absència de sessions dedicades a la geografia física i confirmaria el paper actual del medi en la interrelació de les vessants física i humana de la geografia. En qualsevol cas, tant l'èmfasi en el medi com en el gènere evidencia el protagonisme i l'abast internacional d'aquestes dues línies de recerca, que si bé podrien ésser considerades recents en molts indrets, compten amb una llarga tradició investigadora en el món anglosaxó.

Però si els epígrafs de les sessions van ser prou amplis i atractius per incloure a tothom, el contingut de les comunicacions presentades va resultar, en algunes d'elles, força monocolor, i es va trobar a faltar una major participació dels països en desenvolupament.

Pel que fa a l'aportació espanyola al congrés, destaca la presentació del llibre editat per la Real Sociedad Geográfica i l'Asociación de Geógrafos Españoles, *La Geografía en España (1970-1990)*, Madrid, 1992. Es tracta d'un recull sobre l'estat de la geografia al nostre país, des de l'organització de la geografia acadèmica i professional, a les aportacions més significatives en el camp de la recerca, en el qual col·laboren més de cinquanta geògrafs i geògrafes de tot l'Estat.

Al Congrés van assistir al voltant d'una cinquantena de professionals de la geografia espanyola, entre els quals cal subratllar la participació activa (organitzant sessions i/o presentant comunicacions) de geògrafs/es de les universitats de Barcelona (UB) Autònoma de Barcelona (UAB), Illes Balears, Complutense de Madrid (UCM), Alcalá de Henares (AH), Jaume I, Nacional de Educació a Distància (UNED), i del Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC). De les onze sessions en què aquests membres van participar, set s'inclouen en el bloc temàtic sobre «La dinàmica de l'economia mundial» (UAB, UB, UCM, AH, UNED, CSIC), i les quatre restants es reparteixen entre «Els canvis ambientals» (UAB), «L'observació i representació de la Terra (AH), «L'ordre polític i el canvi» (UAB) i «El descobriment de nous mons» (Jaume I).

Paral·lelament a les sessions principals del congrés, s'organitzaren activitats complementàries de caire més pràctic, com grups de treball de temàtiques diverses (cartografia automàtica, didàctica de la geografia, etc.), excursions científiques pro-

gramades per abans, durant i després del congrés, dins i fora de l'Estat, i visites comentades a diversos llocs i a institucions d'interès, com a la National Geographic Society, US Bureau of the Census, NASA-Goddard Space Flight Center, etc. L'extens programa científic es complementà amb un programa variat d'actes socials i lúdics que incloïa les recepcions oficials i cerimònies inaugurals.